

KARINE SAPORTA: *Voor mij is het als kunstenaar altijd belangrijk om kritisch te staan tegenover de maatschappij. We leven in erg comfortabele tijden, in een al even comfortabel stuk van de wereld. Maar we zijn even goed deel van het beslissingsproces van dit stuk van de wereld, waarin bepaald wordt wat er met een ander stuk van de wereld gebeurt. En de manier waarop je daarmee omgaat bepaalt je artistieke politieke standpunt. Voor mij betekent dit dat ik Frankrijk heb verlaten, om te gaan werken in landen die er andere gewoonten op nahouden op het vlak van dans en muziek. Ik heb drie jaar in India gewerkt, een tijd in Madagaskar, en ik heb besloten dat ik ver genoeg af moet staan van mijn eigen cultuur, om te kunnen zien wat er niet aan klopt. Ik wilde reizen en studeren, en op zoek gaan naar nieuwe oplossingen voor mijn choreografische vraagstelling. We beseffen vaak niet hoeveel dansgeschiedenis er ons vooraf gaat. We denken dat de moderne dans revolutionair is geweest, omdat er toen vormelijk heel veel ideeën zijn ontwikkeld die nu nog altijd in de hedendaagse dans worden gebruikt. Maar als je naar de geschiedenis kijkt, zie je heel wat andere oplossingen opduiken. In Frankrijk werd de populaire cultuur na de Revolutie bijvoorbeeld zeer negatief bekeken. Het is heel moeilijk uit te vinden wat er toen werd gemaakt door niet-professionele muzikanten of dansers, hoewel dat toch een belangrijke erfenis is. Het is bijna makkelijker om Indische oplossingen te bestuderen die al eeuwen en eeuwen bestaan. Als je op je eigen terrein blijft zie je dat het grootste deel van de productie gebaseerd is op bourgeois principes: op de individuele verhouding tussen jezelf en je creatie, die erg egocentrisch is, en vaak ook arrogant.*

In die drie jaar heb ik heel veel ontdekt. Maar ik heb vooral gewerkt aan het creëren van een tegengewicht voor de eigengereide manier waarop de hedendaagse kunstenaar doorgaans functioneert, en de mythe van het verbeeldingrijke, creatieve culturele klimaat van Europa.

Volgens mij wordt de Westerse kunst op dit moment geplaagd door een grote armoede. Ik denk dat je in een samenleving waaruit de rituelen, de religie, de heilige dimensie, de metafysica aan het verdwijnen is, steeds meer nadruk gaat leggen op sociale onderwerpen en ideeën. We gaan ervan uit dat alles relatief is, en zijn minder verbonden met het idee van de cirkel, van de natuur, van het absolute. Dat zijn zeer oude ideeën, die alles te maken hebben met ritme. Het is erg interessant om te ontdekken dat wiskunde bijvoorbeeld een erg geheimzinnig en magisch domein was. Door te kijken naar het ritmisch systeem in India, heb ik mijn relatie tot compositie veranderd, en het idee dat ik had van creatie. Het idee dat je je moet bezig-

houden met de basiselementen van dans: dat je anders met tijd en ruimte kunt omspringen, met de zeer specifieke parameters van onze kunst.

Ik wilde voor mijn gezelschap een mobiele structuur genereren, waardoor het mogelijk zou worden om overal in de wereld aanwezig te zijn: een mobiel theater. Dat theater zal voor zes maanden in Parijs worden geïnstalleerd en de rest van het jaar onderweg zijn. Dit theater is een 'dansoir': zoals je in het Frans een 'patinoire' hebt waar je kan ijsschaatsen, of een 'fumeur' waar je kan roken, is er nu dus voor dansers een 'dansoir'. In een 'dansoir' zou je tot een andere verhouding met het publiek moeten komen: een publiek dat zelf aan het dansen slaat, volgens bepaalde patronen. Iets als een bal of een dansavond, wat niet bepaald positief wordt onthaald door het goed geïnformeerde, gesofisticeerde artistieke milieu. Het is een plek waar niet-professionelen zich op een expressieve manier uitleven. Daarnaast heb je de kunstenaar, die een soort sociale werker wordt, en wiens taak het is om aan een groter publiek de middelen te geven om te dansen. Ik denk dat we een aantal zeer eenvoudige hulpmiddelen hebben ontwikkeld waar mensen mee kunnen improviseren gedurende een avond. Zoals koppeldansen als contactimprovisatie of tango, waar volgens mij heel wat gelijkenissen tussen zitten die nooit zijn onderzocht. We kunnen het publiek helpen om terug van dans te houden.

IVANA MÜLLER: *Ik werk op zeer verschillende domeinen: ik maak voorstellingen, ik doe lezingen, ik schrijf,... Al die praktijken samen beïnvloeden mijn positie in de samenleving. Voor mij is het wel degelijk de bedoeling om binnen die 'bourgeois' omgeving te blijven werken, en er op in te werken van binnenuit. Ik ben dus niet van plan om in de nabije toekomst naar India te trekken, of in scholen te gaan werken. Ik wil graag binnen die kleine gemeenschap blijven, en proberen om de regels van de communicatie van binnenuit te veranderen.*

Een deel van mijn artistieke praktijk valt onder het LISA-project dat ik heb opgezet samen met drie andere artiesten, performers, antropologen,... Het is een gezelschap dat er niet zozeer op uit is om werk te maken, maar wel om de discussie over dat werk open te trekken. We zijn allemaal erg verschillend, en we zijn ook niet altijd allemaal even overtuigd van mekaars werk, en dus zijn we ook erg kritisch voor mekaar. Maar we willen onze artistieke praktijk wel laten evolueren door dit bespreekbaar te maken. We willen ook uit de productie-georiënteerde manier van werken stappen. En dat is de manier waarop ik mij als kun-